

Asylansökan

Ghayath Almadhoun

Asylansökan

*Tolkningar av Ibrahim Abdulmalik,
Said Aljaffar, Jasim Mohamed,
Tetz Rooke & Jan Henrik Swahn*

ERSATZ

© Ghayath Almadhoun 2010

© Ersatz, Stockholm 2010

Tolkningar av Ibrahim Abdulmalik (IA),

Said Aljaffar (SA), Jasim Mohamed (JM),

Tetz Rooke (TR) & Jan Henrik Swahn (JHS);

Workshop på Bagdad Café 2008:

Jassim Al-Walai, Carl Dieker, Arne Johnsson,

Åsa Maria Kraft, Marie Lundquist

Redaktörer Marie Silkeberg & Magnus William-Olsson

Korrekturläsare Helena Boberg

Omslag Håkan Liljemärker

Porträttfoto © Cato Lein

Grafisk form & sättning Ola Wallin

Tryck Livonia Print, Lettland 2010

ISBN 978-91-88858-98

www.ersatz.se

Dror Feiler <i>Att uppfinna hoppet</i>	7
I begynnelsen...	(TR) 11
Länge led jag	(TR) 13
Att vara eller inte vara palestinier	(TR) 14
Asyl	(JHS) 16
Mamma, varför...	(TR) 18
Trettio	(TR) 21
Damaskus	(TR) 22
Främmande är mina ord	(SA) 23
Tunnelbana	(SA) 26
Stockholm	(JM, TR) 28
Innan du dör	(SA) 31
Jag kan inte komma på ett enda skäl att älska dig	(TR) 33
Jag tänker sparka till jordklotet...	(JHS, JM) 36
Dikter om tid	(TR) 39
4 978 och en natt	(JM, TR) 40
Speglarna	(IA) 42
62 years	67
Mina vänner	(JHS) 68
Arkeologi	(JHS, JM) 75
För trettio år sedan	(TR) 76
Till Damaskus	(JHS, JM) 77
Spåkvinna	(JHS, JM) 78
Granada	(JHS, JM) 79
Galileo	(JHS, JM) 80
Damaskus II	(JHS, JM) 81
Transparens	(JHS, JM) 82
Jag ska ta urinprov på sorgen...	(workshop) 83
Vi	(TR) 89
Öken	90
Först	(TR) 91
<i>Anmärkingar</i>	95

NÄR poesin och konsten arbetar med att uppfinna hoppet i vår värld, stöter den på motstånd. Tungt, nästan omöjligt motstånd, tänker jag ibland. Är det då över huvud taget möjligt att kräva en sådan övermänsklig uppgift av konsten? När till och med Gud den allsmäktige från sin höga utsiktspunkt, förmodligen helt uppfylld av skaparrus, var nöjd efter att ha beskådat sin skapelse och inte noterade de uppenbara bristerna i sitt verk.

Var ska då alla vi dödliga hämta styrka och hopp, när självaste Gud har misslyckats så gruvligt? Och dessutom med det viktigaste – med oss, skapelsens krona. Fast å andra sidan borde man kunna ställa vissa krav även på oss, på en betydligt lägre utsiktspunkt än himmelens bländande höjder. Våra förutsättningar är förmodligen bättre. Med jordelivets alla utmaningar, långt nere i de mörka dalgångarna. Även om det är mörkare för somliga än för andra. Och ändå finns det poesi som bär också där det är som mörkast.

»Hur skulle jag då kunna skriva till er? Om jag inte finns!« frågar diktjaget i Ghayath Almadhouns bok. Lika oförställt och genomskådande som barnet i *Kejsarens nya kläder*: Kejsaren är naken! Men här är det »en i rakt nedstigande led palestinier« utan land, en flykting, som vi blir svaret skyldiga. Och därmed också varse vår självklara, skamliga synlighet. Men till skillnad från det mesta av dagens »ifrågasättande« konst dristar sig Ghayath Almadhoun att också besvara frågan med ett skoningslöst rakt svar, alltför brännande för känsliga öron: När deras blod »började rinna i floder... kom landet utan folk till synes«. Ja, det var deras spillda blod som gjorde att deras osynlighet upphörde. Det röda, varma blodet som började flyta. Dessvärre är det ingen metafor. Det såg världen. Alla såg. Nu kunde ingen längre tiga? Trodde man.

Få frågor tycks vara så envist återkommande i texter om palestinsk litteratur och poesi som den om förhållandet mellan litteratur och politik, mellan litteratur och verklighet. Man talar om politiska författare, men de flesta så kallade politiska författare har inte valt att vara det själva. De som skriver utifrån Palestina och Mellanöstern kan omöjligen undvika konflikten mellan de förtryckande och de förtryckta. Platsen och historien forcerar fram en politisk estetik, ett uttryck – likt ett tvång – som det är svårt att komma undan. Men med en avväpnande drastisk fantasi och en uppfriskande lekfull, och naket enkel dikt lyckas Ghayath Almadhoun med konststycket att befria både sig själv och läsare. Med honom får vi ta klivet in i synlighetens värld. I ett möte, där de lemlästade och de döda, de fördrivna och de osynliga, de ensamma och de förvirrade får ett hem i dikten.

Man kan konstatera att synlighetens pris ibland är oerhört högt. Alltför högt. Och denna tunga erfarenhet delar Ghayath Almadhoun och jag. I det palestinska folkets och det judiska folkets historia och samlade erfarenhet. En erfarenhet så tung att den i »Vi« tar formen av en ursäkt. Lika ont som det gör att läsa dikten, måste det ha gjort att skriva den, tänker jag. Det kräver mod och/eller låg »ut-siktspunkt«. I generationer prövad.

Ghayath Almadhouns poesi har sin upprinnelse i denna historiskt och politiskt betingade smärtpunkt av förstörelse och osynlighet, av speglingar och saknad – ofta med en längtan till en annan plats, ett annat tillstånd av frihet. Men som Mahmoud Darwish en gång sa: »Jag är inte fri. Fri är den som kan älska eller hata eller förkasta sitt hemland – det kan inte jag förrän mitt hemland blir fritt.« Och i dikternas spegelvända logik leds man också tillbaka till platsen man kom ifrån eller till platsen man aldrig varit på.

Dikterna handlar om detta dilemma. Där vi ofta befinner oss i ett ingenmansland mellan Palestina, Syrien och Sverige.

Med andra människor och andra vanor, nya förälskelser, nya städer och platser. Som i dikten »Stockholm«, som får oss att känna oss både hemma som välbekant främmande.

I det nya landet liknas hoppet och kärleken ibland vid en sjukdom, lika drabbande. Det skulle kunna tolkas som ett uttryck för en ung människas komplexa känslighet eller avighet mot det goda som bjuds, som närhet och kärlek, fastän jag i det här fallet snarare tror att det beror på traumatiserande erfarenheter från krigszoner, som gör att man utvecklar ett annat seende, där vissa symboler och motiv kan te sig obrukbara. Men även detta nya kan vara svårt att komma undan. Det drabbar också på sitt sätt samman med diktjaget. För dikten må vara »avgrundens sinnesart« som Mahmoud Darwish uttryckte det, men den besjunger också hoppet.

»I begynnelsen skapade Gud himmel och jord. Och
Palestina var öde och tomt, och mörker var över dju-
pet, och Guds Ande svävade över vattnet. Och Gud
sade: »Varde ockupation«, och det blev ockupation.
Och Gud såg att ockupationen var god.«

Flyktningboken 1948-05-15

LÄNGE led jag och förlossningen var svår. På vägen stod en vördnadsvärd gammal man, som kallades Ibrahim al-Khalil eller Abraham från Hebron. Han var min farfar, min farfars far och min farfars farfars far. Han hade deras beduinutseende, och öknen var en krona på hans hjässa. Han bjöd mig på en Marlboro och tände den åt mig. Medan jag hämtade andan och glodde på Adidasskorna på hans fötter gjorde han ett tecken åt mig. Jag både förstod och inte förstod. »Jag vänder inte om«, sa jag. Då stötte han till mig med sitt M16 gevär och sa: »Vänd om! Bussen är redan full. Det får inte plats fler passagerare, inte en enda.« Jag sa: »Din arvinge är trött.« »Alla dina kusiner är också trötta«, svarade han. »Om jag måste följa efter er till fots går jag kanske vilse på vägen«, sa jag, »men jag ska fråga mig fram. Och även om jag blir försenad så kommer jag att nå mitt mål, eftersom jag liknar dig i envishet och rotlöshet.« Han sa: »Om du kommer fram ska du få samma rättigheter som jag – och samma skyldigheter.«